

THEMATISCH TOEZICHT

RAPPORT VAN HET THEMATISCH TOEZICHT DOOR HET
CONTROLEORGAAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE INZAKE
DE INFORMATIE-UITWISSELING DOOR DE POLITIE MET DE
BUURTINFORMATIENETWERKEN (BIN)

RAPPORT

Referte: CON20012

CONTROLEORGAAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE

1. INLEIDING	1
2. DE BEVOEGDHEDEN VAN HET CONTROLEORGAAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE	1
3. OPZET VAN HET TOEZICHT EN METHODOLOGIE	3
4. EEN BUURTINFORMATIENETWERK: HET JURIDISCH KADER	5
5. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	5
5.1. De representativiteit van het onderzoek	5
5.2. Resultaten van de plaatsbezoeken	5
6. CONCLUSIE EN AANBEVELING	7

* * * * *

1. INLEIDING

1. In het raam van zijn toezichthoudende bevoegdheden heeft het Controleorgaan op de politionele informatie ('Controleorgaan' of 'COC') beslist een toezichtonderzoek te verrichten bij de lokale politie in het raam van een zgn. 'thematisch toezicht'¹ inzake de informatie-uitwisseling van de politie met buurtinformatienetwerken (afgekort als BIN).

Onderhavig rapport heeft betrekking op de onderzoeksbevindingen van dit toezicht waaronder de plaatsbezoeken in het bijzonder.

2. DE BEVOEGDHEDEN VAN HET CONTROLEORGAAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE

2. De wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (WVG)² heeft het Controleorgaan hervormd tot onder meer een volwaardige toezichthoudende autoriteit, bovenop de bestaande controlerende bevoegdheden inzake politionele informatiehuishouding zoals voorzien in de Wet van 5 augustus 1992 op het Politieambt (WPA). In artikel 71 § 1 en de titels 2 en 7 WVG worden de opdrachten en de bevoegdheden van het COC omschreven. Daarin wordt tevens verwezen naar de controleopdrachten vervat in de artikelen 44/1 tot en met 44/11/14 WPA inzake de informatiehuishouding van de politiediensten. Op die manier heeft het Controleorgaan een toezichthoudende en een controlerende opdracht. Dit betekent dat, naast privacy en gegevensbescherming, het COC ook aandacht heeft voor elementen als efficiëntie en effectiviteit van de informatiehuishouding en het politieoptreden. Het COC heeft op grond van bovenstaande regelgeving derhalve een algemene toezichtsbevoegdheid op alle operationele en niet operationele (persoons)gegevensverwerkingen door de GPI.

Wat de controleopdracht betreft, is het Controleorgaan belast met de controle van de verwerking van de informatie en de gegevens bedoeld in artikel 44/1 WPA, met inbegrip van deze ingevoegd in de gegevensbanken bedoeld in artikel 44/2 en elke andere opdracht die haar door of krachtens andere wetten wordt verleend.

¹ Het COC maakt een onderscheid tussen meerdere vormen van controles of toezicht. Het COC doet ofwel een:

- **Globaal Toezicht:** dit is een controleonderzoek dat gepaard gaat met één of meerdere doorgedreven plaats bezoeken of visitaties waarbij de scope van de controle zeer ruim is.
- **Thematisch Toezicht:** zoals de benaming aangeeft wordt een onderzoek gedaan naar één bepaald thema, waarbij zowel deskresearch als bezoeken ter plaatse mogelijk zijn.
- **Technisch Toezicht:** deze controles beperken zich in hoofdzaak tot nazicht van de wettigheid, volledigheid en correctheid van de vattingen en verwerkingen in de politionele gegevensbanken.
- **Beperkt Toezicht:** deze controles behandelen één of slechts enkele (deel)aspecten van een politionele of niet politionele gegevensverwerking.
- **Internationaal Toezicht:** dit zijn de eventuele Internationale onderzoeken waaraan het COC zijn medewerking verleent.
- **Bijzonder Toezicht:** dit betreft onderzoeken en controles in bijzondere materies, zoals de jaarlijkse controles op de gemeenschappelijke gegevensbanken terrorisme en extremisme.

² B.S., 5 september 2018. Deze wet bevat tevens bepalingen die uitvoering geven aan Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van de Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), hierna de AVG, en de Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna de Richtlijn politie-justitie of *LED (Law Enforcement Directive)*).

Het Controleorgaan is in het bijzonder belast met de controle van de naleving van de regels inzake de rechtstreekse toegang tot de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) en de rechtstreekse bevraging ervan, alsook van de naleving van de in artikel 44/7, 3^e lid WPA bedoelde verplichting, voor alle leden van de politiediensten, tot voeding van deze gegevensbank.

Het Controleorgaan gaat door middel van onderzoek naar de werking na of de inhoud van de ANG en de procedure voor de verwerking van de daarin bewaarde gegevens en informatie overeenkomen met de artikelen 44/1 tot 44/11/14 WPA en met hun uitvoeringsmaatregelen.

In het raam van het gebruik van niet-zichtbare camera's fungeert het Controleorgaan als een soort "BAM"-commissie³. Overeenkomstig 46/6 van de WPA moet elke toestemming en verlenging voor niet-zichtbaar gebruik van camera's in de gevallen bedoeld in artikel 46/4 worden meegedeeld aan het Controleorgaan, behalve wanneer het gebruik van camera's wordt uitgevoerd onder het gezag van een magistraat. Daarbij moet het Controleorgaan onderzoeken of voldaan is aan de voorwaarden voor de beslissing, de verlenging of de uitvoering van de maatregel.

Daarnaast neemt het Controleorgaan kennis van klachten en beslist het over de gegrondheid ervan⁴. De leden en de personeelsleden van het Controleorgaan⁵ beschikken over onderzoeksbevoegdheden en vervolgens kunnen, naast verzoeken en aanbevelingen, door het directiecomité van het COC ook corrigerende maatregelen worden genomen⁶, deze laatsten als ultimum remedium wanneer inbreuken worden vastgesteld op de toepasselijke regelgeving.

Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 "*op de Algemene Inspectie en houdende diverse bepalingen betreffende de rechtspositie van sommige leden van de politiediensten*" en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BELPIE') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 "*betreffende de verwerking van passagiersgegevens*" tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de WVG en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/14 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend⁷.

Het Controleorgaan is ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 "*inzake douane en accijnzen*", zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 "*tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*" ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BELPIE in fiscale materies.

Het COC is tot slot ook belast, in het kader van de dataretentie wetgeving, op grond van artikel 126/3 §1, 8^e lid van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna afgekort 'WEC')⁸, met de (al dan niet) validatie van de statistieken met betrekking tot het aantal strafbare feiten en de bewaringstermijn voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone in het kader waarvan het al zijn bevoegdheden uitoefent die hem zijn toegekend in titel 7 WVG. Het is daarnaast ook nog belast, in toepassing van artikel 42 § 3, 2de en 3de lid WPA met de controle van de vorderingen van de Cel Vermiste Personen van de federale politie tot opvraging van de gegevens met betrekking tot de elektronische communicatie betreffende de vermiste persoon.

Tegen bepaalde beslissingen van het Controleorgaan staat binnen de dertig dagen een jurisdictioneel beroep open bij het Hof van Beroep van de woonplaats of de zetel van de eiser, die de zaak behandelt zoals in kort geding overeenkomstig de artikelen 1038, 1040 en 1041 van het Gerechtelijk Wetboek⁹.

3. OPZET VAN HET TOEZICHT EN METHODOLOGIE

³ BAM staat voor 'Bijzondere Administratieve Methoden'.

⁴ Art. 240, 4° WGB.

⁵ Met name de personeelsleden van de Dienst Onderzoeken / Service d'Enquête (DOSE) en het secretariaat, zijnde juristen en ICT-deskundigen.

⁶ Art. 244 (onderzoeksbevoegdheden voor leden en personeelsleden) en 247 WGB (corrigerende maatregelen te nemen door het directiecomité (DIRCOM) van het COC).

⁷ Artikel 71 §1, derde lid juncto 236 § 3 WGB.

⁸ Zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten (BS van 8 augustus 2022).

⁹ Art. 248 WGB.

3. De Ministeriële omzendbrief van 28 februari 2019 regelt de oprichting en de werking van de buurtinformatienetwerken (BIN)¹⁰. Een buurtinformatienetwerk (BIN) is een gestructureerd samenwerkingsverband tussen burgers, de lokale politie en bestuurlijke overheden, waarbij de burger participeert aan het voorkomen en bestrijden van criminaliteit en het versterken van het veiligheidsgevoel in de gemeente, mede op basis van informatie-uitwisseling met de politie. In een gemeente kunnen meerdere BIN's worden opgericht¹¹. Blijkens het antwoord van de minister van Binnenlandse Zaken van 9 maart 2023 op een parlementaire vraag waren in België in deze periode 1.319 BIN's opgericht.

4. Om zicht te krijgen op de informatie dat door de politie met een BIN wordt gedeeld, de wijze waarop dat gebeurt en de afspraken die met een BIN worden gemaakt, werd een thematisch toezicht uitgevoerd.

5. Het onderzoek verliep in vijf stappen:

- 1) het opstellen van een vragenlijst die aan de geselecteerde politiezones werd overgemaakt;
- 2) een selectie maken van de politiezones die aan een plaatsbezoek worden onderworpen;
- 3) van de geselecteerde politiezones werd het communicatieplan opgevraagd;
- 4) het uitvoeren van een plaatsbezoek bij de geselecteerde politiezones;
- 5) rapportering van de bevindingen in het voorliggend rapport.

6. Er werd dus niet geopteerd – om redenen van beheersbaarheid en capaciteit - voor een algemene bevraging van de politiezones waar een BIN of meerdere BIN's is of zijn opgericht.

7. De vragen die bij het plaatsbezoek werden voorgelegd, werden opgesplitst in twee delen.

7.1. Wat betreft de informatie afkomstig van een BIN

- Wordt de objectiviteit en relevantie van de door een BIN aan de politie verstrekte informatie door de politie geëvalueerd?
- Waar wordt de door het BIN aan de politie verstrekte informatie opgeslagen?
- Wat is de bewaartermijn van de door het BIN aan de politie verstrekte informatie?

7.2. Wat betreft de politionele gegevens van de politie naar en aan een BIN

- Hoe wordt concreet onderscheid gemaakt tussen dringende en niet-dringende berichten?
- Wordt onderscheid gemaakt tussen persoonsgegevens en informatie?
- Welk communicatiekanaal wordt gebruikt?
- Is er een beschrijving van het feitelijk werkproces?
- Wordt de aan een BIN meegedeelde informatie gedocumenteerd bijgehouden?
- Is er interne controle en de documentatie van de resultaten van de controle?
- Is er ter zake een interne korpsnota opgemaakt?
- Is er een registratie van deze verwerking in een verwerkingsregister (bv. RegPol)?

8. De politiezones die aan een plaatsbezoek werden onderworpen, werden geselecteerd op basis van drie criteria. Het eerste criterium was de procentuele aanwezigheid van het aantal BIN's in de gewesten. Uit onderzoek van de UGent in 2020 blijkt dat 80% van de BIN's zich in het Vlaams Gewest situeert, 19% in het Waals Gewest en 1% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹². Omwille van praktische en organisatorische redenen werd het Waals Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest samengevoegd.

Het tweede criterium hield rekening met de categorie van politiezones. Met het criterium 'categorie' werd het aantal personeelsleden van de politiezones bedoeld¹³. Er werd dus een mix van politiezones geselecteerd.

Ten derde werd, indien mogelijk, prioriteit gegeven aan politiezones die nog niet eerder door het COC aan een plaatsbezoek werden onderworpen.

¹⁰ Zie o.a. www.besafe.be/nl/buurtinformatienetwerken-bin en meer specifiek voor de omzendbrief: www.besafe.be/sites/default/files/2022-10/OMZENDBRIEF%20BIN.pdf

¹¹ Dat kan bijvoorbeeld ook binnen een bepaalde sector. Zo is een BIN-Z, een buurtinformatienetwerk van zelfstandigen (winkeliers).

¹² W. HARDYNS, L. PAUWELS, T. SNAPHAAN *Buurtinformatienetwerken en lokale veiligheid. Een evaluatiestudie op basis van een mixed-method experimenteel design* (Executive summary), 2020, FOD Binnenlandse Zaken, Algemene Directie Veiligheid en Preventie; zie ook www.besafe.be/nl/buurtinformatienetwerken-bin/bin-en-lokale-veiligheid.

¹³ Zie artikel 67 van de Wet van 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse andere bepalingen met betrekking tot de politiediensten. Er zijn 5 categorieën voor wat de lokale politie betreft, waarbij categorie 1 betrekking heeft op een politiezone van minder dan 75 voltijds tewerkgestelde personeelsleden, categorie 2 op ten minste 75 doch minder dan 150 voltijds tewerkgestelde personeelsleden, categorie 3 op ten minste 150 doch minder dan 300 voltijds tewerkgestelde personeelsleden, categorie 4 op ten minste 300 doch minder dan 600 voltijds tewerkgestelde personeelsleden en tot slot categorie 5 met minstens 600 tewerkgestelde personeelsleden.

In het licht van bovenstaande werden vier (4) politiezones in het Vlaamse Gewest en (2) in het Waals Gewest geselecteerd.

4. EEN BUURTINFORMATIENETWERK: HET JURIDISCH KADER

9. De oprichting en werking van een BIN wordt gekoppeld aan een aantal formele administratieve eisen, geregeld in de Ministeriële omzendbrief "*inzake de Buurtinformatienetwerken*" van 28 februari 2019 (hierna 'omzendbrief BIN'). Voor de verwerking van persoonsgegevens wordt in deze omzendbrief verwezen naar het discours van het gegevensbeschermingsrecht waarbij de modaliteiten voor de informatie-uitwisseling worden uitgewerkt in een communicatieplan¹⁴. Het communicatieplan omvat twee gegevensstromen: de communicatie van een BIN naar de politie, enerzijds, en de communicatie van de politie naar een BIN, anderzijds. Bij de laatste wordt onderscheid gemaakt tussen "*dringende*" of "*warme*" berichten en "*niet-dringende*" of "*koude*" berichten¹⁵.

10. Blijkens artikel 9 van de omzendbrief BIN bevatten dringende (of warme) berichten informatie die relevant kan zijn voor een BIN. Met niet-dringende (of koude) berichten wordt "*feedback- en preventieberichten*" bedoeld. Ook de communicatiesystemen die daarbij worden gebruikt, worden in het communicatieplan opgenomen¹⁶. Artikel 9 van de omzendbrief BIN zegt echter niet wat de inhoud kan of moet zijn van de respectievelijke berichten die vanuit de politie naar een BIN wordt gestuurd.

11. Het is bijgevolg van belang om te onderzoeken hoe de politie invulling geeft aan de informatie-uitwisseling met een BIN. De vaagheid van de omzendbrief BIN en de juridische stilzwijgendheid omtrent de rechtsgrondslag van deze mededelingen/communicatie brengt immers met zich dat iedere participerende politiezone zelf kan of moet beoordelen welke politionele gegevens (persoonsgegevens en informatie) met een BIN wordt gedeeld en welke kanalen daarbij worden gebruikt. In de praktijk beschikt de korpschef dus op dat vlak over een zeer verregaande autonomie (in de zin van afwezigheid van centrale sturing van de politionele voogdijoverheid) die een impact heeft op de gegevensverwerking en de wijze waarop deze gegevensverwerking intern (al dan niet) wordt gecontroleerd.

5. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

5.1. De representativiteit van het onderzoek

12. Vooraf moet worden opgemerkt dat de hiernavolgende resultaten niet zonder meer kunnen worden geëxtrapoleerd naar alle geregistreerde BIN's. De reden daarvoor is vooral, dat het aantal geregistreerde BIN's zeer weinig tot niets zegt over **de daadwerkelijke operationaliteit** van de BIN's. Met de 'daadwerkelijke operationaliteit', wordt bedoeld een BIN die én actief is én functioneert zoals bedoeld in de omzendbrief BIN. De bevindingen in dit rapport zijn dan ook niet representatief voor alle geregistreerde BIN's. Omgekeerd geldt deze opmerking ook voor de politiezones waar een BIN is opgericht maar die niet aan een plaatsbezoek werden onderworpen.

5.2. Resultaten van de plaatsbezoeken

13. Van de zes (6) bezochte politiezones blijkt dat slechts in twee politiezones één of meerdere BIN's daadwerkelijk functioneren. In vier politiezones blijken de BIN's enkel op papier te bestaan. Zoals hierna blijkt, beschikken de twee andere politiezones over een performant systeem en documentatie waarin de doelstellingen van de omzendbrief BIN goed tot uiting komen.

14. Op het vlak van gegevensverwerking, is een duidelijk onderscheid merkbaar tussen de instroom van BIN-informatie, dat onder de toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) valt, enerzijds, en de uitstroom, of de gegevensverwerking afkomstig van de politiezone naar de BIN-leden, die onder titel 2 WVG en de WPA valt, anderzijds.

¹⁴ Art. 9 van de omzendbrief BIN.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Alsook in het charter dat door de betrokken partijen (de burgemeester, korpschef en de BIN-coördinator) wordt ondertekend en door de FOD Binnenlandse Zaken wordt goedgekeurd (art. 6 omzendbrief BIN). Dit document wordt in het toezicht buiten beschouwing gelaten omdat daarin geen concrete afspraken m.b.t. de inhoud van de informatie en de precieze wijze van uitwisseling worden gemaakt.

15. De twee politiezones beschikken over interne richtlijnen en een communicatieplan met betrekking tot de samenwerking met een BIN.

16. Een daartoe opgericht team van politiepersoneel houdt zich specifiek bezig met de samenwerking met de BIN's.

5.2.1. De meldingen door een BIN

17. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen dringende en niet dringende (koude) berichten. De eerste berichten staan in verband met kennisgeving van strafbare feiten en vermiste personen of verontrustende verdwijningen (kinderen, ouderen), terwijl de tweede in verband staat met preventie en fenomenen. Daarbij wordt aangespoord om een zo goed en volledig mogelijk signalement van de (vermoedelijke) dader of verdachte/vermiste persoon door te geven. Op zich gaat het om strafbare feiten, verdacht gedrag, of vermiste personen waarvoor door iedere burger aangifte bij de politie kan worden gedaan of kunnen worden gemeld. Eén van de politiezones zet daarbij sterk in op het gebruik van BE-Alert door de BIN's en hoe met deze applicatie moet worden omgegaan. De BIN wordt erop gewezen dat ze geen politiedienst zijn, laat staan politiebevoegdheden hebben.

5.2.2. De verwerking van de meldingen door de politiezone

19. Bij de meldingen die bij de politiezone binnenkomen, wordt eerst onderzocht of er voldoende elementen zijn om een BIN te kunnen activeren en, zo ja, wordt de informatie naar de BIN-leden verspreid. De aard van de informatie die naar de BIN-leden wordt verspreid is afhankelijk van de concrete situatie. Zo kan aan de BIN-leden worden gevraagd om uit te kijken naar een persoon met een bepaalde persoonsbeschrijving en/of zich in een bepaalde richting begeeft. Deze berichtgeving aan de BIN-leden kan ook gepaard gaan met te nemen preventieve maatregelen.

20. De melding die door de politiezone van de BIN wordt ontvangen, doorlopen het klassiek verwerkingsproces dat voor iedere melding wordt toegepast. Van de melding wordt een meldings- en, desgevallend, een interventiefiche aangemaakt. Wanneer de materiële feiten in een proces-verbaal worden vastgelegd, volgt de verwerking ervan het (wettelijk) normale registratie- en validatieproces zoals door de WPA en de MFO ³¹⁷ wordt voorzien.

21. Het verwerkingsstelsel maakt het evenwel mogelijk om de gewone meldingen te onderscheiden van de BIN-meldingen. Op die manier kan de politiezone de door de BIN's gemelde incidenten specifiek opvolgen, fenomenen en tendensen identificeren en de samenwerking met de BIN's bijsturen, actualiseren en optimaliseren.

22. Uit het voorgaande volgt dus dat voor de behandeling en afhandeling van de meldingen door een BIN hetzelfde verwerkingsproces binnen de politionele omgeving wordt toegepast als voor iedere aangifte of melding van een strafbaar of verdacht feit of vermiste persoon door een burger.

5.2.3. De gegevensverwerking

23. Het COC kon tijdens het plaatsbezoek een lijst met berichtgevingen aan de BIN-leden van 2023 inkijken. Daaruit bleek de aandacht voor de casuïstiek van de berichtgeving en de (persoons)gegevens in functie van de specifieke context en de omstandigheden die naar de BIN-leden wordt verstuurd.

24. Aan de andere kant kan de persoonsbeschrijving die aan de BIN-leden wordt overgemaakt de volgende gegevens (kenmerken) bevatten:

- geslacht
- leeftijd
- taal
- lengte
- gewicht
- lichaamsbouw
- haar (kleur)
- huidskleur
- ogen/bril
- tatoeages
- littekens
- kledij

¹⁷ Gemeenschappelijke richtlijn MFO-3 van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken betreffende het informatiebeheer inzake gerechtelijke en bestuurlijke politie.

25. Het betreft dus een uitgebreide beschrijving van de persoonskenmerken van de betrokkene (vermiste) of vermoedelijke dader of verdachte. De communicatie van deze persoonsbeschrijving wordt evenwel niet in de omzendbrief vermeld, enerzijds, en is een verwerking die onder de toepassing van titel 2 van de Wet Gegevensbescherming en de WPA valt, anderzijds.

Om een objectieve en juridische houvast te hebben, lijkt, met enige goede wil en extensieve interpretatie, de omzendbrief BIN samen gelezen te kunnen en moeten worden met de regeling inzake de opsporingsberichten die door de politie of het openbaar ministerie kunnen worden openbaar gemaakt, met name de Ministeriele richtlijn "*inzake het verspreiden van gerechtelijke opsporingsberichten via de media en het internet*"¹⁸ en de COL. 7/1999 "*informatievertrekking aan de pers door de gerechtelijke overheden en de politiediensten gedurende de fase van het vooronderzoek*" van 30 april 1999¹⁹.

6. CONCLUSIE EN AANBEVELING

26. Het geringe aantal BIN's dat deel uitmaakte van een plaatsbezoek valt niet alleen te wijten aan de beperkte operationele bezetting en middelen van het Controleorgaan, maar evenzeer aan het geringe aantal BIN's die daadwerkelijk operationeel zijn naar de geest en de doelstellingen van de omzendbrief van 28 februari 2019 tot regeling van de buurtinformatienetwerken.

27. Daarbij moet worden benadrukt dat uit deze zeer beperkte resultaten niet kan worden afgeleid dat andere politiezones die niet werden bezocht aan de basis liggen van het uitblijven van de effectieve werking van een BIN. Om een BIN op te starten ligt het initiatief in de eerste plaats bij de burger en moet deze de intentie en de maturiteit hebben om de doelstellingen van de omzendbrief van 28 februari 2019 te (kunnen en willen) realiseren. Aan de andere kant moet de politiezone over de nodige middelen en politiecapaciteit beschikken om de medewerking op afdoende wijze te kunnen verlenen en te bestendigen.

28. Dit was duidelijk aanwezig in twee van de zes bezochte politiezones. Op alle onderzoeksvragen die in randnummer 7 van dit rapport worden gesteld, werd aan het Controleorgaan een afdoende antwoord verstrekt.

29. Daarnaast bleek dat de maturiteit van de BIN medebepalend is voor de inzet van middelen en capaciteit door de politiezone.

30. Op het vlak van de gegevensverwerking door de politiezones worden dezelfde werkprocessen toegepast als bij iedere (dringende) melding of aangifte van een misdrijf of een (onrustwekkende) vermiste persoon door een burger. Daarbij kon in twee politiezones de meldingen in het kader van een BIN afzonderlijk worden gemeten, wat uiteraard een controle en de monitoring van de effectiviteit en van de kwaliteit van de uitvoering van een BIN en de politie mogelijk maakt.

31. Het onderzoek toont evenwel ook aan dat de omzendbrief van 28 februari 2019 niet regelt welke persoonsbeschrijving een BIN aan de politiezone kan meedelen en, in voorkomend geval en vooral, evenmin welke persoonsgegevens de politiezone aan de BIN-leden moet of kan meedelen. Hoewel de voormelde ministeriële richtlijn en de COL 7/1999 enige houvast biedt, dringt in het belang van de rechtszekerheid een aanbeveling naar de bevoegde minister zich op.

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan,

Aanbeveling

Het controleorgaan beveelt de minister van Binnenlandse Zaken aan om:

¹⁸ B.S., 1 juli 2005.

¹⁹ <https://www.om-pm.be>.

- 1) **in hoofdorde**, de Wet op het Politieambt van 5 augustus 1992 aan te passen teneinde een robuuste rechtsgrondslag te verlenen aan de mededeling van de politie van persoonsgegevens en informatie aan de (deelnemers van de) buurtinformatienetwerken (cf. op te nemen in onderafdeling 8 van afdeling 12 van hoofdstuk IV);
- 2) minstens, **in ondergeschikte orde**, de omzendbrief inzake buurtinformatienetwerken van 28 februari 2019 te actualiseren of aan te passen in functie van titel 2 van de Wet van 30 juli 2018 "*betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*" en de wet van 5 augustus 1992 "*op het politieambt*", teneinde:
 - a. uitdrukkelijk de rechtsgrond voor de informatie-uitwisseling tussen de politiezone en de BIN in de omzendbrief te vermelden;
 - b. de persoonsbeschrijving en, in voorkomend geval, de persoonsgegevens die in het kader van het specifieke doeleinde van de omzendbrief door de politiezone aan de BIN-leden kunnen worden meegedeeld, vast te leggen;

Rapport goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politiezone goedgekeurd op 18 juni 2024.

Afschrift aan:

- De Minister van Binnenlandse Zaken
- De Minister van Justitie,
- De Voorzitter van het College van procureurs-generaal,
- De Voorzitter van de Raad van procureurs des Konings
- De Voorzitter van de Vaste Commissie van de Lokale politie
- De Voorzitter van de federale politieraad
- De voorzitter van de Raad van Burgemeesters

Voor het Controleorgaan,

Frank SCHUERMANS
Voorzitter *a.i.*
GET